

Sanquin
hanteert de grondbeginselen van
het Internationale Rode Kruis

Therapeutische Aferese

Informatie voor patiënten

Sanquin
Postbus 9892
1006 AN Amsterdam

Telefoon Medische Donoradministratie
0800 - 4050010 (gratis)

www.sanquin.nl

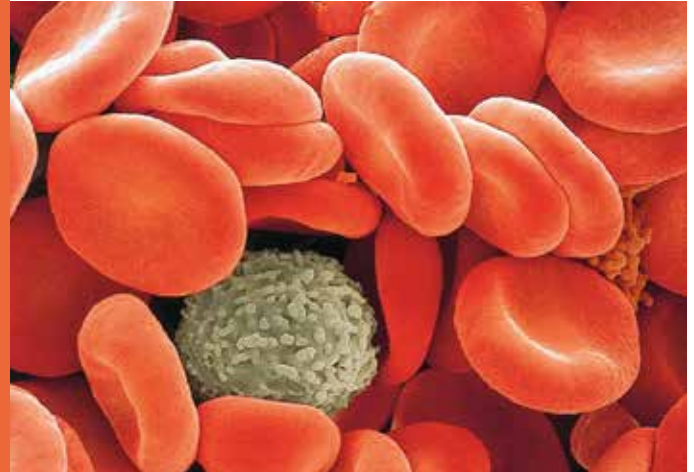
PROO.108.F.SQ / 005 2019

Bloed is leven

Therapeutische aferese

Informatie voor patiënten

Als in uw bloed afwijkende waarden zijn gemeten, kan dit betekenen dat u een (therapeutische) aferese moet ondergaan. Daarbij wordt het bloed gescheiden en wordt het deel van het bloed dat klachten veroorzaakt vervangen of verwijderd. Het kan gaan om plasma- of rodebloedcelwisselingen, maar ook om verwijdering van rode of witte bloedcellen of bloedplaatjes.

Plasma

Plasma is de vloeistof in het bloed waarin de bloedcellen circuleren. Bij sommige ziekten vervoert het plasma schadelijke stoffen of wordt in het plasma te veel eiwit geproduceerd, waardoor het bloed stroperig wordt.

Bij een plasmawisseling (therapeutic plasma exchange of TPE) wordt het plasma met de ziekmakende stof uit het lichaam verwijderd en vervangen door donorplasma of een plasmavervangingsmiddel.

Rode bloedcellen

Rode bloedcellen (erythrocyten) zorgen voor het vervoer van zuurstof door het lichaam. Ze bevatten hemoglobine, een ijzerrijk eiwit. Bij bepaalde ziekten zijn er te veel rode bloedcellen aanwezig, waardoor het bloed stroperig wordt en stollingsproblemen kunnen ontstaan. Bij andere ziekten, zoals hemochromatose, wordt te veel ijzer uit de voeding opgenomen en raakt het bloed verzadigd met ijzer.

Bij beide ziektebeelden is het mogelijk een deel van de rode bloedcellen te verwijderen (erythrocytaferese).

Wanneer rode bloedcellen een afwijkende vorm of grootte hebben, kunnen deze verstoppingen en weefselschade

In deze folder

Plasma	3
De procedure	5
Ongemakken en mogelijke bijwerkingen	6
Wat moet u doen?	7
Tot slot	7

veroorzaken. Hierbij kan met een rodebloedcelwisseling de afwijkende rode bloedcellen worden vervangen door gezonde rode bloedcellen van een donor.

Witte bloedcellen

Witte bloedcellen (leukocyten) zorgen voor de afweer tegen infecties. Als er te veel witte bloedcellen in het bloed aanwezig zijn, wordt het bloed stroperig en kunnen verstoppingen in de bloedvaten ontstaan. In dit geval wordt met een leukocytaferese de overtollige witte bloedcellen snel verwijderd. Medicijnen verhinderen vervolgens de verhoogde aanmaak van witte bloedcellen.

Bloedplaatjes

Bloedplaatjes (trombocyten) zijn de bloedcellen die bijdragen aan de bloedstolling. Zijn er te veel bloedplaatjes in het bloed aanwezig (trombocytose), dan kunnen bloedpropjes of juist bloedingen ontstaan. Met een trombocytaferese is het mogelijk het teveel aan bloedplaatjes te verwijderen. Daarnaast kunnen medicijnen de verhoogde aanmaak van bloedplaatjes tegengaan.

De procedure

De aferese wordt uitgevoerd met behulp van een machine die het bloed scheidt in de verschillende bestanddelen. Via een naald in de elleboogplooï gaat het bloed naar deze machine. De overtollige of afwijkende cellen worden verwijderd en de resterende bloeddelen, zo nodig aangevuld met een vervangingsvloeistof, worden via de andere arm teruggegeven. Bij sommige aferesemachines gebeurt het afnemen en teruggeven via dezelfde naald. Om stolling van het bloed in de machine te voorkomen, wordt bij de afnamenaald een antistollingsmiddel (citraat) toegevoegd. Van dit citraat komt een deel met het te verwijderen bloedbestanddeel in een opvangzak. Een ander deel gaat vanuit de machine met het bloed terug naar de patiënt.

Is afname van een grote hoeveelheid bloedbestanddelen noodzakelijk, dan kan door toevoeging van extra vloeistof het bloedvolume in het lichaam gelijk worden gehouden. Soms wordt donorplasma als vervangingsvloeistof gebruikt, bijvoorbeeld als een procedure dagelijks plaatsvindt of als in het plasma van de patiënt een belangrijk stollingseiwit ontbreekt.

Voor elke aferese wordt de machine opgebouwd met een nieuwe, steriele wegwerpset. Alleen in deze set komt uw bloed en na beëindiging van de procedure worden de set en de naalden weggegooid.

De proceduretijd van de aferesebehandeling is afhankelijk van welk bloedbestanddeel wordt verwijderd. Een rode bloedcelverwijdering duurt meestal twintig tot veertig minuten. De andere procedures kunnen meerdere uren in beslag nemen. De behandelend arts bepaalt hoe vaak de aferese herhaald moet worden.

Ongemakken en mogelijke bijwerkingen

- Het aanprikken van het bloedvat met een naald in de elleboogplooi kan een beetje pijnlijk zijn en hierbij kan een kleine blauwe plek ontstaan.
- De naald moet gedurende de procedure precies in het bloedvat blijven zitten. Daarom moet u de arm zo min mogelijk bewegen.
- Van het antistollingsmiddel krijgen sommige patiënten een metaalachtige smaak op de tong of tintelingen rond de mond of in de vingers. Als u dit meteen meldt, kan de bloedbankmedewerker eenvoudig de procedure aanpassen of een medicijn geven.
- Door de veranderingen in het bloedvolume kunt u zich een beetje duizelig gaan voelen. In zeldzame gevallen kunnen allergische of andere reacties optreden.
- Een beetje vermoeidheid of koud gevoel na een afereseprocedure komt vaker voor. Daarom is het verstandig om de eerste uren een beetje rustig aan te doen.
- Is de bloedstroom vanuit de elleboog naar de machine onvoldoende is, kan het nodig zijn een katheter in de lies te plaatsen via een kleine ingreep onder lokale verdoving. Dit gebeurt echter niet vaak.
- Mocht een aantal afereseprocedures noodzakelijk zijn, dan zal de behandelaar overwegen of de katheter in de ader moet blijven. Helaas zal dit uw mogelijkheid tot bewegen beperken.

Wat moet u doen?

U hoeft voor een aferese niet nuchter te blijven. Soms is het nodig om medicijnen pas na de procedure in te nemen. Raadpleeg hiervoor uw behandelend arts.

Het is verstandig om gemakkelijk zittende kleding, liefst met korte mouwen te dragen. Omdat een procedure langere tijd in beslag kan nemen, is het verstandig voorafgaand aan de procedure het toilet te bezoeken. Een familielid of kennis mag aanwezig zijn tijdens de procedure.

De afereseprocedure wordt door speciaal geschoolde medewerkers uitgevoerd. Het is erg belangrijk dat u hen meteen informeert als u last krijgt van bijwerkingen. Zij kunnen de procedure aanpassen en zo nodig een arts raadplegen.

Tot slot

Therapeutische aferese is een veilige medische behandeling. Als u naar aanleiding van deze folder nog vragen heeft, kunt u terecht bij de medewerkers van het Therapeutische-afereseteam van Sanquin of bij uw behandelend arts.